

УДК 331.45:504.05

ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА СКЛАДСЬКИХ КОМПЛЕКСАХ

Хмельовський Василь Степанович д.т.н., професор,

Марчишина Євгенія Іванівна к.с.г.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Сучасний розвиток складських комплексів, зростання рівня їх технічного оснащення та масштабів тісно пов'язане з організацією охорони праці персоналу. У 2024 році площа складських приміщень в Україні зросла фактично вдвічі порівняно з довоєнним періодом. Така динаміка свідчить про активний розвиток ринку навіть за сучасних умов [1].

Одним з важливих напрямків охорони праці працівників складів є раціональна організація робочих місць та створення належних умов праці для працівників. Оснащення робочих місць необхідним обладнанням, інвентарем та засобами зв'язку, їх зручне планування, належна освітленість, допустимі параметри мікроклімату, – все це дозволяє знизити стомлюваність, сприяє зниженню витрат часу на виконання складських операцій і підвищенню ефективності праці персоналу. Робочі місця окремих працівників повинні бути взаємопов'язані і забезпечувати раціональне здійснення технологічного процесу внутрішньоскладської обробки товарів. Їх розміщують у певній відповідності щодо послідовності виконання складських операцій. Для забезпечення раціональної організації охорони праці працівників складів важливе значення мають вивчення, узагальнення та поширення передових прийомів і методів їх праці.

У правовому полі України на сьогодні немає єдиного уніфікованого документа, який би містив усі вимоги охорони праці до складів. Основним нормативним актом можна вважати НПАОП 0.00-1.75-15 «Правила охорони праці під час вантажно-розвантажувальних робіт». Він регламентує загальні правила виконання таких робіт, зокрема експлуатацію навантажувачів та іншого складського обладнання. Крім цього, працівники складів повинні дотримуватись інших нормативно-правових актів з охорони праці, а саме: НПАОП 0.00-1.83-18 «Правила охорони праці під час експлуатації навантажувачів; НПАОП 0.00-1.15-07 «Правила охорони праці під час виконання робіт на висоті» та НПАОП 0.00-1.71-13 «Правила охорони праці під час роботи з інструментом та пристроями». На кожний вид устаткування, яке експлуатується на складі, слід додатково вивчати окремі НПАОП [2].

Система управління охороною праці на складі передбачає ведення значного обсягу внутрішньої документації: положень, порядків, наказів, інструкцій. Положення описують всі елементи управління охороною праці, зазвичай їх розробляють на основі типових положень. Це свого роду політика компанії, щодо певних управлінських процесів з охорони праці на підприємстві. Основними з них є такі: Положення про Систему управління (менеджменту) охороною праці; Положення про Службу охорони праці; Положення про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці; Положення про діяльність уповноважених найманими робітниками осіб з питань охорони праці;

Положенням про порядок організації та проведення медичних оглядів осіб певних категорій; Порядок видачі працівникам нарядів-допусків; Порядок видачі спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту працівників. Роботодавцем повинні бути затверджені програми навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці.

Кожний працівник складу повинен знати вимоги Інструкції з охорони праці для своєї професії або при виконанні певних робіт. Як правило, такі інструкції розробляють та затверджують для користувачів екранних пристроїв; при вантажно-розвантажувальних роботах; з загальних питань для I групи з електробезпеки; для водія навантажувача; для комірника; для завідувача складом та інших працівників. Керівник підрозділу повинен оновлювати Інструкції з охорони праці, а роботодавець їх затверджувати кожних 5 років, а для робіт підвищеної небезпеки – через 3 роки.

Роботодавець періодично видає накази, що стосуються питань безпеки праці, призначення відповідальних, наприклад, за технічний стан та безпечну експлуатацію обладнання чи за охорону праці в цілому. Мінімальний набір необхідних наказів для підприємства зі складом буде таким: Про затвердження положень з охорони праці; Про створення Служби охорони праці; Про затвердження інструкцій з охорони праці; Про затвердження переліку робіт підвищеної небезпеки та таких, де є необхідність у професійному доборі; Про створення комісії з перевірки знань з питань охорони праці; Про призначення відповідального за стан обладнання; Про затвердження норм видачі ЗІЗ; Про організацію медичних оглядів; Про затвердження графіку огляду стелажів тощо.

При прийомі на роботу увесь персонал складів проходять вступний та первинний інструктаж з охорони праці, також раз на 3 або 6 місяців проходять повторний інструктаж. Для працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки, наприклад, водії навантажувачів або робітники, які виконують вантажно-розвантажувальні роботи, повторний інструктаж проводять один раз в 3 місяці, всі інші проходять повторний інструктаж 1 раз на 6 місяців. Також новоприйняті водії навантажувача повинні проходити стажування протягом 2-15 змін, якщо вони не мають відповідної підготовки. Всі інструктажі, стажування повинні фіксуватись в журналах реєстрації інструктажів з охорони праці [3].

Посадовці, які керують роботами із підвищеною небезпекою один раз на три роки мають проходити навчання у навчально-методичних центрах з охорони праці. Працівники, які виконують роботи підвищеної небезпеки (вантажно-розвантажувальні роботи, роботи на висоті тощо) проходять спеціальне навчання щороку.

Для виконання деяких робіт на складах повинні бути оформлені дозвільні документи. Вони поділяються на два типи – дозволи та декларації. Їх видають на обладнання або на роботи. На складах має бути Декларація на експлуатацію обладнання підвищеної небезпеки (електронавантажувач) та Дозвіл на роботи підвищеної небезпеки (вантажно-розвантажувальні роботи за допомогою машин та механізмів). На період дії військового стану замість Дозволу можна отримати Декларацію на вантажно-розвантажувальні роботи.

Працівників складу на безоплатній основі забезпечують спецодягом, спецвзуттям та іншими необхідними засобами індивідуального захисту (ЗІЗ). Водію навантажувача необхідно надати комбінезон, черевики, берет, рукавиці, жилет та каску захисну з підшоломником, а взимку під час роботи в неопалювальних приміщеннях та на зовнішніх відкритих майданчиках – утеплену куртку, штани, шапку, напівчоботи, рукавиці. Комірника забезпечують курткою, комбінезоном, черевиками з металевим носком, футболкою, а взимку – утепленими курткою та комбінезоном, шапкою, черевиками з металевим носком.

Існують ще окремі вимоги щодо устаткування та обладнання, сюди відносяться: наявність паспортів, технічної документації на обладнання, відмітки про проходження технічних оглядів, періодичне випробовування тощо.

Під час укладання трудових договорів роботодавець повинен поінформувати працівників під розписку про умови праці та про наявність на їх робочих місцях небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору та з урахуванням особливостей режиму регулювання трудових відносин.

Література

1. Войналович О.В. Войтюк В.Д., Марчишина Є.І., Мотрич М.М. Охорона праці на автомобільному транспорті. К. Видавництво НУБіП України. 2024. 487 с.
2. Державний реєстр нормативно-правових актів з охорони праці. К. Основа. 2024. 36 с.
3. Хмельовський В.С., Марчишина Є.І., Білько Т.О. та ін. Охорона праці. К. Центр учбової літератури. 2021. 594 с.

Міністерство
освіти і науки
України

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Механіко-технологічний факультет

Кафедра транспортних технологій та засобів у АПК

Академія прикладних наук Університету
управління та адміністрування в Ополі

Академія інженерних наук України
Українська асоціація аграрних інженерів

**ЗБІРНИК ТЕЗ
доповідей
VIII Міжнародної
науково-практичної конференції
«Автомобільний транспорт та інфраструктура»**

AutoTransport and Infrastructure

**17-19 квітня 2025 року
м. Київ**

УДК 631.17+62-52-631.3

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради механіко-технологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 20 травня 2025 р., протокол №. 12

Збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура» (17–19 квітня 2025 року). Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2025. 242 с.

ISBN 978-617-8530-21-1

В збірнику представлені тези доповідей науково-педагогічних працівників, наукових співробітників, докторантів і аспірантів, студентів, фахівців транспортної галузі, учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура», в яких розглядаються нинішній стан та шляхи розвитку автотранспортної галузі.

ISBN 978-617-8530-21-1

© НУБіП України, 2025.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Тонха О.Л., проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності НУБіП України – голова організаційного комітету;

Отченашко В.В., начальник науково-дослідної частини НУБіП України – заступник голови організаційного комітету;

Братішко В. В., декан механіко-технологічного факультету НУБіП України – заступник голови організаційного комітету;

Киричок П.О., президент Академії інженерних наук України – заступник голови організаційного комітету (за згодою);

Тадеуш Покуса, проректор Академії прикладних наук Університету управління та адміністрування в Опольє (Польща) – співголова організаційного комітету (за згодою);

Ілесалієв Д. І., ректор Ташкентського Перфектного університету (Узбекистан) – співголова організаційного комітету (за згодою);

Дашдаміров Ф.С., директор Інституту логістики і транспорту Азербайджанського технічного університету (Азербайджан) – співголова організаційного комітету (за згодою);

Загурський О.М., професор кафедри транспортних технологій та засобів у АПК НУБіП України – секретар організаційного комітету.

Дьомін О.А., доцент кафедри транспортних технологій та засобів у АПК НУБіП України;

Калінін Є. І., завідувач кафедри тракторів та автомобілів НУБіП України;

Мацюк В. І., професор кафедри транспортних технологій та засобів у АПК НУБіП України;

Умідулла Абдураззоков, завідувач кафедри транспортної техніки Ташкентського державного університету транспорту (Узбекистан);

Роговський І. Л., завідувач кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка НУБіП України;

Павло Навицький, професор університету Орала Робертса (США);

Савченко Л.А., завідувачка кафедри транспортних технологій та засобів у АПК НУБіП України;

Софі Лю, професор Університету Орала Робертса (США);

Степанов О.В. заступник декана з наукової роботи механіко-технологічного факультету НУБіП України.